

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdeteknél minden egyes szövegt. minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdeteknél:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—

fel oldal ... kor. 16.— nyolczad oldal ... kor. 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Meghívó.

A magyar kath. tanítók országos Bizottsága 1901 augusztus 22-én Budapesten, a Szent-István-Társulat palotájában gyűlést tart, melyre a bizottság tagjait kartársi szeretettel meghívjuk.

A gyűlésnek a nagymélt. püspöki kar nevében a Bibornok Herczegprimás úr Ó Főmagasságától kegyesen jóváhagyott tárgysorozata a következő:

I. A gyűlés előtt d. e. 9 órakor a Budapest VIII. kerületében levő «Jézus szent Szíve» templomában sz. misével összekötött «Veni Sancte»-t mond báró Hornig Károly veszprémi püspök úr Ó Nagyméltósága, mint a bizottság védő-elnöke.

II. D. e. 10 órakor a Szent-István-Társulat házában és disztermében tartandó gyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.

2. Tanácskozás a következő tárgyak fölött:

a) A kath. tanítóképző-intézeti rendszabályok és képesítő vizsgálatok szabályzata. Előadó: *Dobrossy Alajos*.

b) A kath. népiskolákkal kapcsolatos gazdasági (ismétlő) iskolák szervezete és azok tervterve. Előadó: *Ujlaky Géza*.

c) A kántortanítók osztozkodási ügye. Előadó: *Barabás György*.

d) Az elhalt tanítók özvegyeinek félévi jutaléka. Előadó: *Dreisziger Ferenc*.

3. Titkári és pénztárosi jelentés.

4. Indítványok tárgyalása.

Kelt a tanügyi tanácsnak Budapesten, 1901 június 26-án tartott üléséből.

Dr. Steinberger Ferenc

egyházi elnök,
varadi apát-kanonok.

Ember Károly

világi elnök.

Számbarovszky Rezső
elnöki titkár.

Neveljünk vallásosan.

Mindezen szép erényeket hiába keressük a mai gyermekben, nem találunk meg azokból egyet sem, nem hoznak azok magukkal az iskolába

egyét sem; de hoznak annál több önhittséget, pökhendiséget, kihívó, arogans modort. Igen, mert otthon nem részesültek vallásos szellemű nevelésben, tehát nem is lehetnek mások, nem lehetnek erényesek; miután az erény, legyen az isteni vagy erkölcsi erény, a vallásban birja létalapját, abban gyökeredzik.

«Jól nevelt gyermekek születhetnének»

Ha neveitek volnának maguk a vének — mondja Goethe az ő kortársairól. És tökéletesen úgy van. Senki sem hathat közvetlenebbül a gyermek lelki világára, mint a szülő. Az ő cselekedeteit nézi, szemléli a gyermek attól a perctől kezdve, hogy eszmélni kezd, az ő lelke szerint alakul az ő lelke is, az ő cselekedeteiben öltönek testet a gyermek cselekedetei is. Így, ha a szülő nemesen érző, fenkölt gondolkozású, vallásos, ilyen lesz gyermeke is. Ha értékkel és súlylyal bír az az állítás, hogy a példa vonz, úgy az a családi nevelésnél érvényesül legjobban. A szülőket kell tehát első sorban megjavítanunk, vagyis a családi nevelést jobba tennünk s a társadalom képe azonnal meg fog változni.

De hogyan? úgy, hogy a szülőket minél közelebb kell hozni az iskolához. A módját, hogy tehetjük legcélhozvetőbben, megmutatta közoktatásunk böles vezére azzal, hogy a középoktatásnál életbeléptette a helyesnek és jónak bizonyult közös konferenciákat szülők és tanárok közt, mely konferenciák nem egy általános közös hibáját tarták föl a családi nevelésnek és nem egy szülőt győztek meg gyermeke helytelen neveléséről. Bár népiskoláinknál is gyakorlatba vétetnek ez a reform! Ha szüksége van erre a középiskolának és szükségük van az intelligens szülőknek, mennyivel inkább szüksége van erre a népiskolának és a nevelésben teljesen járatlan, teljesen műveletlen szülőknek, a kik csak panaszkodnak gyermekeik romlottsága fölött, de segíteni rajta nem tudnak.

A valláserkölesös szokásokat kell főleg a nép közt meghonosítanunk. Az volt a boldog idő, midőn még a szülők és gyermekek együtt

végeztek közösen vallási kötelességeiket: midőn az apa és az anya együtt imadkozott gyermekeivel, a cseled az ő gazdájával és gazdasszonyával.
(Folyt. köv.)

Földes József emlékezete.

Az 1897. évben elhalt Földes Józsefnek, a esik-somlyói rom. kath. tanítóképző érdemes volt igazgató-tanárának nyugvó helye fölé halás volt tanítványainak és a tanártársaknak kegyeletes ajdózatkészsege díszes marvány síremléket emelt, melynek ünnepélyes föl-szentelése e hó 12-én történt meg. Ugyanis a somlyói tanítói lelki-gyakorlatokban résztvevő tanferfiak a tanítóképző szép lobogója alatt, ájtatos imák végezése közben, testületileg vonultak föl a esik-somlyói szent Péter templomához, hol *Karácsony József* szentszéki tanácsos, tanítóképző-igazgató, boldog emléku hivatalbeli elődjének lelki üdvéért gyászmisét végzett, melynek meghallgatása után a jelenlevők a templom kerítésében levő díszes sírkerezzel ellátott sírhalomhoz vonultak, s itt *Karácsony József* igazgató az alkalmi imák elvégzése közben a síremléket megáldotta és föl-szentelte, mire *Xantus Elek*, somlyói gyakorló iskolai tanító a következő megható gyászbeszédet mondotta:

D. a J. Kr.!

Megtörve a fájdalomtól, sajgó szívvel állok e helyen. Fájó érzéseim fölüljűlnak. Itt állva, eszembe jut a szeretet, ragaszkodás s ezzel kapcsolatban az, hogy 1897-ben azt vesztítettük el, ki Isten és szülőink után legtöbb jót tett velünk: nevelt, oktatót, tanítókká képzett minket. Megosztá velünk tudományát; átadta gondolatainak, érzéseinek nagy részét; megerősítve, erősen verteze becsült nekí az élet hullámozó tengerének, fögondja levén az, hogy ott el ne essünk.

Ki az, ki ennyi jót tett velünk?!

Szavaim helyett szóljon a szempillakon rezgő köny. Mondja ki nevét a fájdalom hatása alatt megtört szív érzése azt a nevet, a melyet 25 éven keresztül itt oly szeretetteljes ragaszkodás fűzött halás volt tanítványai szívéhez.

Földes József, volt igazgatónk! Ime, emléket emeltünk neked és összegyűltünk sírodhoz. Hadd lassuk sírodat és annak szélén néhány szót szenteljünk emlékednek. Tested porlad a föld öleiben, de szellemed él és az általad hirdett elvek élnek, élni fognak hosszú időkön keresztül.

Nemes, a legnemesebb ely másokat boldogítani. Magad földi boldogságát nem kereshetted, anyagiakkal nem törődöttél. Isten szent nevében mindent értünk tettél s ezzel soha el nem muló érdemeket szereztél magadnak. Ez szülte az érted rajongó szeretetet, a soha el nem muló halás emlékezetet. Valamint a porladozó tested fölé emelt emlék hosszú időkön ellent fog állni a viharoknak, az idők romboló hatalmának, úgy a Te emléked sem lesz egy hamar muló. Mert edes rád gondolni. Boldogító az a tudat, hogy

Te, ki a tanítóság köréből emelkedtél az igazgatói díszes állásra s hosszú éveken keresztül azt oly szépen, a felsőbbektől jövő elismerés, tanártársaid bizalma, tanítványaid örök hálájára méltóan töltötted be.

Mint csillag ragyogtál tanítótársaid — mint szoktad mondani barátaid — körében, a kik oly szép számmal kerültek ki az általad gondosan vezetett esik-somlyói rom. kath. tanítóképzőből.

Neved emlégeti Csikmegye tanítósága. De Magyarországnak van-e egyetlen vármegyeje a hová paedagógiai elveid el nem hatottak volna az általad nevelt tanítóság által. Szellemed lengjen körül: im lássad a hálás ragaszkodást. Emlémetél, itt hagytál minket... Oh, de még sem, mert a kit annyira szerettek, mint mi szerettünk téged, az sohasem hal meg, annak emléke el, élni fog hosszú időn keresztül.

Legyen könnyű a föld, mely porladozó testedet takarja. Fogadd a hála babérlombjaiból készített koszorúkat szívéinkbe rejtve! Lelkeden teljesedjek a tanítóság munkáját méltányoló ama szép-mondás: «Azon tanító, ki állását, a legfőbb tanítómester, Jézus Krisztus magasztos elveinek szem előtt tartásával tölti be, halála után mint csillag fog ragyogni az égen». Emléked szíveinkben éljen!! Szellemed a mindeneket alkotó fényországában ragyogjon! Amen.

Ezután a «Libera» élénklésével a kegyeletes ténykedés véget ért s a hálás volt tanítványok mely meghatottsággal távoztak a szeretett volt igazgató nyugvó helyétől.

Az örök világosság fényeskedjék neki!!

Gy.-Ditró.

Barka Lajos.

IRODALOM.

A főt. kerületi tanfelügyelők, plébános-iskolaigazgatók és a tek. tanító urak b. figyelmébe!

A nagyméltóságú püspöki kar határozata értelmében a magyarországi kath. népoktatási intézetekben csak azokat a tankönyveket szabad használni, melyeket a Szent-István-Társulat ad ki, vagy a melyeket a kebelében működő tankönyvbíráló bizottság approbál és jegyzékébe fölvesz. Kérjük, hogy a jövő iskolaévtől kezdve csakis a Szent-István-Társulat Jegyzékébe fölvevett tankönyveket sziveskedjenek iskoláikba behozni.

A midőn erre b. figyelmüket fölhívni bátrak vagyunk, tudatjuk, hogy a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent tankönyvekből, behozatal céljából kért mutatópéldányokat készséggel küld a Társulat könyvkiadó-hivatala (Bpest, VIII., Szentkirályi u. 28. sz.)

A Szent-István-Társulat Igazgatósága.

Válasz.

Az egrí Népiskolai Tanügy 32-ik számában újlag foglalkozik Bertalan kritikájával.

Hogy ez az ismételt hozzászólás, a mely lényegében egyező az előzővel, a mennyiben annak észrevételeit, fölfogása helyességét fontartja, védi, — hogy, mondom, ez mennyiben hasznos, szakszerű, tárgyilagos bírálat, vagy

egyéb tekintetből sugalt alanyi jellegű kritika, azt megmondani, elfogadni, megítélni, róla bírálatot mondani, a természetes jog Bertalanit illeti.

Mi a hogy a multkor kötelességszerűen megtettük a magunk észrevételeit, iparkodtunk minden tekintetben pártatlanul, részrehajlás nélkül tárgyilagosak lenni, hogy ez mennyiben sikerült, annak megítélését nem pusztán az érdekelt fél ítéletétől tesszük függővé. Mi tehát ezúttal nem akarván ismétlésekbe boesátkozni, meg tiszteletben akarjuk tartani a bíráló természetes jogát, tartózkodunk a bírálat kritizálásának bonczolgatásától.

Nemely dologra nézve azonban nem hallgathatjuk el észrevételeinket.

Ön, Uram, azt mondja, rettentő magas hangon *támadom* Önt! . . .

Igy tudjuk, Ön volt a támadó: — támadóval szemben pedig a védekezés mindenkor jogos. Ha most már Ön, igen tisztelt Uram, a védekezésben támadást talál, azt kell hinnünk, hogy valami igazunk mégis csak volt. A mi szavunk: higgadt, nyugodt azzal a hanggal szemben, a melyvel Ön irt.

Ugyan kérem, hova jutnánk, ha *mindjárt okkal is*, olyan kitételekkel illetnők egymást, mint Ön tette. Annak nem szabad lenni, azt a hangot nem szabad meghonosítanunk, pláne a nagyító üveggel vizsgált, katolikus tanügyi lapjaink hasábjain. Ha Önnek nem tetszett a kritika — irt volna jobbat. Ez a dolog helyes megoldása, ezzel lendítünk az ügyön és nem áldatlankodunk.

Mondja Ön, hogy mi argumentumok helyett váddal védekezünk s írja, hogy *ezt jól megjegyezzük magunknak*. Mindenesetre keresztényi föltevés!

Lássá Uram, itt mégis egy kis tévedés van a dologban. Mi az Ön szikladarabokkal dobálódo gondolataival szemben, — kenyérral dobunk vissza akkor, a mikor megragva szavainkat, higgadtak, nyugodtak maradtunk És így a vádolás ténye sem illethet bennünket.

Hol vádoltunk, kit vádoltunk? A mit czikkünkben az: azt mondják — ezt mondják szerűsége irtunk, az nem vád, de természetes és köteles jogos védelem volt, a védelem pedig csak meg lesz engedve nekünk?! Meg lesz engedve különösen akkor, ha azt a kérdéses ügyet illetőleg — a mint irtuk is — a való tény abban áll, hogy igemis tankönyveinket, egyéb kiadványainkkal együtt, más kiadók hasonló példákra mi is alkalmas egyének által hirdettétjük. És ez nem titok.

Handabandázásnak, meg komikusnak mondja Ön Uram, a mikor arra az ígéretere, hogy «Ila szükségét látjuk, a többi bajra is rámutatunk» — mondom, a mikor erre az ígéretere emigyen írok: «hát csak lássuk azokat a többi bajokat, érzünk magunkban annyi férfias bátorságot, hogy ráismerünk a bajainkra s szembeszállunk velük».

Köszönettel venném, ha bárki is fölvilágosítana arra nézve, miért és mennyiben handalandázás, meg komikus ez? . . . Mert, mondja Ön: «Azt sem tudja (t. i. ön) kit, mit, hogyan, miért, mi módon akarunk bírálni», — ez ebben az esetben lényegtelen szerepű. A veleje a dolognak az, hogy *bajainkra mutatnak rá*. Nos hát mi férfiasan helyt állunk, mert ha bajainkra ismerünk bennök, nem térünk ki előlük. Ez korrekt kijelentés, ebben sem handabandázás, sem komikum nincsen.

Írja azt is: «Azt pedig kötelességévé tesszük, hogy elhiggye, hogy mi senkit orvul meg nem támadunk, meg nem támadtunk s megtámadni nem fogunk soha». En czikkemben orvtámadónak senkit sem mondtam. Ezt a rendretasítását tehát nem fogadom el; és így az az illeltes gazdálanná válik, — rendelkezék vele.

Írja Ön «Hogy egy okkal több készteit arra, hogy névtelen maradjon . . . mert ha egy név kerülne erről a félről a nyilvánosságra, hát az nem igen köszöné meg, hogy a szóban forgó beteg kérdést orvosolni ajánlotta . . .»

Ismét nagyot téved, Uram! Ugyan, ha a bírálat alatt a bíráló neve is ott van — eltekintve a tekintély érvétől — tudja Isten, őszintébbnek, becsesebbnek véli az ember, mert hisz más, kevésbé fontos és felelősségteljes czikk alá is oda írja az író a nevét?! Jól lehet, ez csak egyéni föl-fogás. Azonban eltekintve mindettől, készséggel hajlunk meg minden olyan kritikus előtt, ha névtelen is, a ki a

magá ostorozása: számára, ha kemény is, de *elfogadható* kifejezéseket használ.

A fentebbi illetést tehát vissza sem utasítom, mert nem érint. S végül, hogy a multkor, meg ma is, tollat vettem kezembe, semmi sértő szándék, a legesekevényebb rosszindulat sem vezetett. Fölszóaltam önzetlen kötelesség-érzsből, mert — engedje meg — akármilyen okból eredett legyen is, de elfogultnak láttam hozzászólását.

Ezzel ugyan be is fejezhetném a magam észrevételeit, bár itt-ott érzem, hogy egyéb is vonatkozik rám, hogy egyebet ne említsek, írja: «Azért változtatom meg (t. i. a tárgyait kérdés) menetét, hogy világosabb, logikusabb legyen ez a ismétlés, *tehát, hogy megérthesse u is*». No de hát ismétlem: A ki téged megdob kövel, — dob vissza kenyérral.

Béke velünk!

Czike Imre.

Válasz a «Nepiskolai Tanügy» névtelen czikkező-jének.

Igen tiszteletreméltó Czike Imre kartársamnak a «Nep-nevelő» július 28-ki számában «Kath. iskolai könyveink bírálatának egyes mizériáiról» című közleményéből volt szerencsém alapos tudomást szerezni azon támadásról, a mely a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent «Györfly-féle» tankönyvekre vonatkozó bírálatomat feltübirálja és csekélységemet, mint képezdei segédtanárt, a tanárság kvalifikációjának mélységes iszapjába taszít, és következetlenséggel vádolva, lélektani ismereteimet egyenesen tagadásba veszi.

Mit és hogyan irtam meg jelzett bírálatomat, arra megfelelt Czike Imre kartársam, kiegészítésül elegetdönök tartom arra hivatkozni, a mely szerint az Esztergom-fegyvármegye közel *kilencszáz* elemi népiskolájában az osztott népiskolai tankönyvek dívnek és pedig határozottan merem állítani, azon oktatástani érvek alapján, a melyeket bírálatomban, meg vagyok róla győződve, eléggé kidomborítottam. Így tehát a bírálatnak minden egyes szavát a maga egész változatlanágában föntartom és egyszer-smindenkorra a magam részéről kijelentem, *hogy a népiskolai tanvezél igaz és valóságos eredménye szempontjából éppen-szeggel nem tartom kívánatosnak, hogy a tananyag pusztán az olvasmány-kezelés alapján legyen földolgozva*. Nem pedig azon okokból, miután a maradandó tudás érdekében a lehető legjobban óvakodunk kell attól, hogy a közel jövőben nagy földadatok teljesítésére általunk oktatott és neveit, oktatandó és nevelendő nemzedék gondolkozásában és tudásában oly felületes legyen, mint a tananyagnak az olvasmány-kezelés alapján való földolgozása, mely a tanítónál és tanulónál egyaránt *egyformaságánál, hosszadalmas-ságánál és unalmasságánál* fogva kapkodással, majd felületessé válik. Mihez hozzáadhatom azt is, hogy a folytonos és egyhangú, mindig egy módszertani keretben mozgó földolgozás a gyermek érdeklődését nemcsak elvonja, hanem határozottan szórakozottá teszi.

Ha nem hiszik, tessék az egész hazai tanítóságot egyenként megkérdezni és nem szükséges még egyéb és nyomós érvekkel biztosítanom, hogy annak kilencztized része szavainnak ad igazat. Ennek a bizonyosságul méltóztassék megbízottak által az összes népiskolákat módszertani kezelés és vezetés szempontjából megvizsgálni, vagy a mi gyorsabb, az összes minden néven nevezendő kerületi és megyei fő- és al-tanfölygelőket megkérdezni és ennek eredménye az lesz, hogy egy csepp kételkedni valónk se marad a felöl, a miket kifözásokat bírálatomban előadtam.*

Ennyit a bírálat lényegére nézve. Lélektani ismereteimet és tudásomat illetőleg, a névtelen czikkezőnek nemcsak szerénységem tiltja válaszolni, hanem azon egy ok is, a miért nincs szerencsém az ő mélységes lélektani tudását ismerni. Annyit azonban bizvást állíthatok, hogy a lelki világ összes árnyalataiba bele tudom magamat képzelni és a cselekedetekben való megnyilatkozásokat meg tudom érteni és meg tudom bírálni a nélkül, hogy bármiféle lélektani rendszer föltétlen hive vol-

* Frappans bizonyíték erre nézve a kezeim között lévő iskolai zárjelentések.

nek. Ez a kis tudásom nekem elég arra nézve, hogy a kitogásolt *«lelkület»* kifejezés alkalmazását is föntartsam, mert abban a léleknek valódi és mindenben megnyilatkozó értékét akarom kifejezni. De elég arra nézve is, hogy személyes, tehát a szem tükré, az arc vonása és a mozdulat kifejezés ismeretének hiányában is megtehessem, hogy cikkemben kívül van dolgom. És mert tudom, azért kötelességemnek tartom névtelen cikkemről figyelmeztetni, hogy mérközések esetén mindig tisztában kell lenni a mérközést nyújtó okok valójával. Mert van ám oly ok és terület is, hol a személyeskedést bevinni éppen azon ügy feltett érdeke tilja, a mely ügyért egyébként váivetve dolgozunk. A személyeskedést csakis az erkölcsi fogatkozások megfenyítésének alkalmoszerűségéből kitolyó szükségessége engedheti meg, vagy oly élesen kihelyezett ellentétek, a melyeknél egyik vagy másinak győzelme fogyverviselőjének egyeni értékétől is függ. Mindkét esetben azonban lehetőleg óvakodnunk kell attól, hogy a harcban bárkit is gyanúsítsunk, mi több, rágalmaoznunk.

Egyebekben pedig, pláne a paedagogia terén, a dolog lényegénél fogva is a vitában inkább a bizonyító és oktató rendszernek kell föllepni és soha a handabandáskodó személyeskedésnek.

Emberek vagyunk, tévedhetünk, hisz a névtelen cikkkező sem tarthatja magát tökéletesnek, de a miért tévedtünk, azért még nem minden esetben érdemeljük meg a pellegérré való állítást, mint azt cikkiró velem teszi, ki tudtommal éppen nem szolgáltam reá arra, hogy ostobának, számárnak gyanúsítson, mi több, annak állítson. És ha van alapos oka annak tartani, azt bizonyítsa be, *de nemcsak úgy odavetöleg és az idézeteknek tetszés szerinti előállításával, hanem* lélektani alapossgággal, mely meggyőző érvekkel és mérellt emberhez illő modorban, a mi legszebben jellemzi a tanítót.

En szívesen fölveszem a bármely oldalról jövő támadást és ha meggyőzőtt, meghajlok előtte, csak alapos és idomos legyen az: de ha erkölcsi vétség alapjának hiányában személyeskedésbe megy át, akkor de vegye rossz néven a cikkiró, hogy válaszul a *«hitrább»* ismert tiltakozást vagjam a szemébe és semmi néven nevezendő súlyt se tekintsek szavainak, mikor akár engem támad, akár annak az ügynek szolgálatában dolgozik, a melyben esekélyesgem.

S mert a «képezdei segédtanárság kvalifikációjának súlyvesése-téle következtetéssel engem, a tanügyi irodalmában is mozgó, nyilvánosan működő egyént érintette, erre vonatkozó válaszómba nem mehetek tovább, mint ama bizonyos modorról szóló közmondás alkalmazásáig: korántsem önhitségből biztosítván a névtelen cikkkezőt, hogy az, ki engem azzá nevezett ki, elég komolyan vette a dolgot annak megtörténtekor és ha csalatkozott, módjában állt és áll ma is tölem megszabadulni, nehogy a színvonal veszélyeztetve legyen.

Tudja mit, névtelen cikkiró úr?

Végző válaszul egy ismert népdalnak variációját használom föl, az pedig ekképen szól:

Nem vagyok olyan legyeny, mint Te,
Nem vagyok olyan rendet, mint Te:
Ha nem hiszed, ne jöj velem,
Ne fogd meg a kasza-yelem.

A «Szent-István-Társulat» igazgatóságának a népiskolai tankönyvirodalom terén tett elévülhetlen érdemül tekinthető áldozatkészsége és körültekintése pedig katholicus tanférfiú előtt nem szorul semmi néven nevezendő védelemre, annál is inkább, mert ott nagyon tisztában vannak azzal, mi jó és mi nem jó, valamint arról is, mi ezélhoz vezetöb és mi nem. És ezzel minden további választ kizárok névtelen cikkkezővel szemben mindaddig, míg a támadás becsületeembe kriminális szempontból nem vág.

Sohasem tagadtam gyengeségemet, soha nem állítottam halhatatlanságomat: vagyok a mi vagyok és szíves készséggel állítom, hogy nálammal sokkal képzetlebb, az ismereteknek sokkalta magasabb régióiban járó emberek vannak, de joggal elvárhatom bárkitől, hogy ezzel szem-

ben a ki ellenem, érzületem, munkásságom és eloglalt állásom ellen föllep, az ha több nem: idomos legyen. Béke velünk!*
Bertalan Vincze.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent:

Katholikus népiskolai tankönyvek.

- I. *Györffy János*. Földrajz a kath. népiskolák számára. Kötve 20 f.
- II. — A magyarok története a kath. népiskolák felső osztályai számára. Kötve 20 f.
- III. — Természetrájz a kath. népiskolák felső osztályai számára. Kötve 20 f.
- IV. — Természettan és vegytan a kath. népiskolák felső oszt. számára. Kötve 20 f.
- V. *Hámori Márton*. Alkotmánytan a kath. népiskolák felső oszt. számára. Kötve 20 f.
- VI. *Bertalan Vincze*. Számítan. I. füzet. A kath. népiskolák II. oszt. számára. Kötve 20 f.
- VII. — Számítan. II. füzet. A kath. népiskolák III. oszt. számára. Kötve 20 f.
- VIII. — Számítan. III. füzet. A kath. népiskolák IV. oszt. számára. Kötve 20 f.
- IX. — Számítan. IV. füzet. A kath. népiskolák V—VI. oszt. számára. Kötve 20 f.

Továbbá megjelent:

Györffy János. Számítan és mértan a gazdasági és ismétlő-iskolák számára. (A vállalás- és közoktatásügyi miniszteriumtól 2440 1901. sz. a. engedélyezve.) Ára kötve 80 f.

Kivánatra mutatványpéldánnyal bevezetés ezéljából úgy az itt fölsorolt vagy bármely másik tankönyvkiadványunkból készséggel szolgál a társulati könyvkiadóhivatal (Budapest. VIII., Szentkirályi-utca 28).

VEGYESEK.

Felhívás. A magyarországi kath. tanítók Országos Bizottsága a jelen számban közzétett *«Meghívó»* szerint f. hó 22-én gyűlést tart: ebből kitolyólag tisztelettel kérjük úgy a bizottság mélyen tisztelt tagjait, mint a hazai kath. tanítézetekben működő igazgatókat, kerületi egyházi tanfelügyelőket, egyházi és világi tanférfiakat, kik a gyűlésen megjelenni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat f. hó 15—18-ig *«A magyarországi kath. tanítók Országos Bizottsága Központi irodájának Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28/a Szent-István-Társulat»*, bejelenteni sziveskedjenek. A jelentkezéssel kapcsolatosan értesítést kérünk arra nézve is, hogy az illető reflektál-e kedvezményes utazásra jogosító vasuti igazolványra és olcsó, kényelmes lakásra. A rendezőség egyik közel eső, előkelő szállóházával óhajt érintkezésbe lépni, hol az érkezők igényeikhez mértan tiszta és kényelmes szobákhoz juthatnak. Az Orsz. Bizottság rendes tagjainak a meghívóval együtt küldjük a kedvezményes jegyeit is.

Adomány a kath. iskolának. *Császka György* érsek a kalocsai irgalmas nénék kápolnájára 200 koronát adományozott. — *Zichy N. János* gróf a balassa-gyarmati

* Bemunkatársunknak, mint a kritika alá vett líralat írójának a választ kötelességünk volt az önévteleim jogának elismerésével közreadni, de kijelentjük, hogy ezzel az ügyet részünkről oetejeztünk nyilvánítjuk. Szerk.

róm. kath. iskola terheinek apasztására 1200 koronát s az épület javítási céljaira 5000 darab teglát adományozott.

A jellem és a szabad akarat. Irta Fludorovics Zsigmond. Külön lenyomat a «Bölcséleti Folyóirat» 1901. évi folyamából. 34 lap. Korszerű, érdekes tanulmány. Szent Tamás bölcselete nyomán. Ára bérmentes küldéssel 1 korona 20 fillér. Kapható a szerzőnél, Felső-Turon, Hontmegyében.

A vakok tanárainak kongresszusa. A vakok tanárainak X. nemzetközi kongresszusa jul. 29-étől aug. 2-ig folyt le Boroszlóban. A vakok budapesti országos intézetét Pivár Ignác igazgató, Kirschenhenter Ferencz, Schannen Péter és Séra Lajos tanárok, továbbá Blankenstein Gyula iparosmester, a vakokat gyámloló országos egyesületet pedig Vitár Rezső gondnok képviselték a kongresszuson. Pivár Ignác nagy érdeklődés mellett ismertette a magyar vakok ügyét, a kongresszussal kapcsolatos tanszerkiállításon pedig méltó föltünést keltének a Séra Lajos és Török Sándor készíttette térképek és Török Gyula módosított Braille-féle írógépeje.

Jubileum. Ritka és szép ünnepe volt július hó 26-án Veszpremmegye Szuur kath. hitközségnek. Ft. Fülöp Antal ker. tanfelügyelő, suuri plébános 25 éves papságának emlékét ülte. Tiszteltelt a ker. papsága ft. Sebestén József esperessel élén, a ker. tanítósa Tomor Sándor elnök vezetésé alatt, Takács Dezső csatka tanító szép emlék-albumot nyújtott át a jubilánsnak. Aldja Isten a szeretett lelkipásztori boldog s áldásdús élettel.

Az istvántelki kertészeti tanintézet jelenti az érdeklődő közönségnek, hogy a jövő 1901—1902. tanévre meg néhány hely üresedésben van. Az intézet tudvalevőleg egy nyilvánossági joggal bír, hat osztályú elemi és egy négy éves kertészképző iskolát tart fön. A növendékek az intézetben laknak, a hol már az elemi iskolában is szakirányban folyik az oktatás. A végzett növendékek államérvényes kertészképzéső-bizonyítványt nyernek. A felvételre nézve az intézet főntartója a budapesti országos első gyermek-menedék-hely-egyesület — IX. kerület, Vendel-utca 3. — nyujt bővebb fölvilágosítást.

Szerkesztői üzenetek.

S. I. Beérkezett. Igen nehéz az ilyen dolgokkal a nyilvánosságra lépni. Számolni kell a különböző tényezők gondolkodásával is. — **Ty. K.** Igen időszerű. Felhasználjuk. — **Sz. I.** Jónni fog. — **K. J.** Ha a díjlevelében a kántori és tanítói jövedelem külön-külön föltüntetve nincs, ez esetben teljes fizetésének csakis fele vétetik alapul a nyugdíjgény összegének megállapításakor. Ha azonban valamelyes összeg a kántori állásra külön van föltüntetve, ezt az összeget egyszerűen levonják a teljes jövedelem összegéből s az így maradt összeget veszik alapul. Ebből láthatja, hogy mint kántortanítónak sem az egyik, sem a másik esetben nem veszik a teljes fizetését a nyugdíjba számítható összeg alapjául. Itt csak az együttes, lelkes agitáció egy üdvös retorm érdekében segíthet a méltánytalan elbánás megszüntetésére. — **B. V.** A higgadt és nyugodt hangon tartott választ közzétettük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Az ó-lehotai (Nyitra vármegye) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek aug. 28-án. Evi jövedelem a községtől, a hitközségtől készpénzben és terményekben az államségéllyel együtt, minimálisán számítva minden terményt 800 korona, azonfelül failletmény és a mindennapi iskolásoktól 2 korona, az ismétlősöktől 1 kor. 20 fillér és korpótlék; lakása áll 2 padlózott szoba, 1 zárt konyha, istálló és házikerttel. Tanít si nyelv tót-magyar; tankötelesek száma mindennapi: 78; ismétlő: 35. Az ó-lehotai róm. kath. iskolaszékre címzett kérvények aug. 28-ig fötiszteendő *Fehérváry Kálmán* kerületi espe-

res, hrádeki plébánosnál nyujtandók be. Hradek, Nyitra vármegye, u. p. Kocsócs per Vágújhely. 379 2—2

A szentléleki (Esztergom) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 10 hold szántóföld, részben a község által művelve, 40 m. kemény fa, párbérben 35 véka kétszeres, község pénztárából 170 korona, uradalomtól 9 korona 26 fillér, stola 30 korona, iskola-fűtésre 7 m. fa. Oklevelesnek 270 korona államségély. Tannyelv magyar. A tót nyelv ismerete kívánatos. Lakása 1 szoba, 2 konyha, istálló, kert. Kellőleg felszerelt kérvények *Pelzer Lipót* tanfelügyelőhöz Doroghra intézendők. Az állás azonnal elfoglalható. Lengyel Flávián. 400 1—1

Az esztergom-bajnai róm. kath. népiskolánál két osztálytanítói állásra pályázat iratják ki. Javadalmazás egyenkint: 350 frt államségély, 50 frt fizetés, 15 frt lakás-pénz és 1 öl tűzifa a községtől. Pályázati határidő: aug. hó 16-ik napja. Folyamodványok *Dushek János* alesperes tanfelügyelő úrhoz intézendők Tardosra, Komárommegyében. 413 1—1

A detrekeő-csütörtöki (Pozsonym.) tanítói állásra aug. 15-ig pályázat hirdettek. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők, ezek hiányában nem oklevelesek is. Fizetése: államségély 658 korona; községtől 142 kor. és szoba. A folyamodványok az *iskolaszéki elnök* címére küldendők. 414 1—1

A nagy-kováloi (Nyitra) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés 610 korona. Elegendő fa. Lakás: egy butorozott szoba, konyha és kamara. Tannyelv: tót, magyar. Határidő: aug. 25. Folyamodhatnak okleveles tanítónők, esetleg okl. óvónők is. Folyamodványok *Harmos Kálmán* iskolaszéki elnökhöz Nagy-Kováli u. p. Dojcs-ra címzendők. 420 1—1

Kukló (Pozsonym.) róm. kath. tanítói állásra. Fizetés: 600 kor. és 100 kor. tiszteletdíj előleges részletekben pontosan fizetve, két tisztességes butorozott szoba, konyha, kamra, 24 kor. faátalány. Tannyelv: tót, magyar. Folyamodványok aug. 18-ig *Rehák László* plébánoshoz címzendők. 425 1—1

Nagy-Jácson (Nyitra vm.) a róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állás betöltendő. Javadalmazás: községtől 100 kor., államségély 700 kor. és egy butorozott szoba. Választás aug. 22-én. *Verner Ferencz*, plébános, iskolaszéki elnök. 432 1—1

Sopornyára tanítónő kerestetik. Fizetés: 600 kor. és lakás. Oklevelesek 200 kor. áltami segélyre számíthatnak. Pályázhatnak nem-okleveles tanítónők és óvónők. 438 1—1

Ujgyallára osztálytanító kerestetik. Javadalmazása: egy szobából álló lakás fűtéssel. Készpénzben 700 korona, a második szoba és kertületmény fejében 100 kor. Köteles a mindennapi és ismétlőiskolában tanítani s a kántort akadályoztatása esetén díjtalanul helyettesíteni. Allomása szept. 1-én köteles elfoglalni. Kérvények aug. 25-ig *Szecsányi Gyula* plébánoshoz Komárom-Szt-Péterre küldendők. 441 1—1

Egri érseki megye.

A sályi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: tisztességes 2 szobás lakás, istálló, kamra; 10 kishold szántóföld, részben a hívek által megmunkálva; legeltetési jog; párbér 100—110 véka rozs s ugyanannyi 40 fillér; stóla-jövedelem 80 korona; tandíj 120 korona; ismétlősök oktatásáért 40 korona; Egerből 120 korona; kőbányából 50 korona. Kellően fölszerelt kérvények *augusztus 25-ig* a sályi róm. kath. iskolaszékhez küldendők. (Posta helyben per *A. Abrány* (Borsodm.)). 440 1—1

Csanádi egyházmegye.

A niczkyfalvi (Temesm.) róm. kath. 4. osztályú elemi népiskolánál az 1. osztályú tanítói állásra pályázat hirdetik a következő fizetéssel: 440 korona készpénz, 13 kor. irodaátalány, 2500 liter tiszta búza, 630 liter tengeri, 28 köbméter kemény tűzifa házhoz szállítva saját használatára, szabad lakás bérelt házban és pedig 2 padozott szoba, konyha, éléskamra és szükséges istálló, a lakásnál 400 négyszögöl házikert. Az orgonálásban jártas előnyvel bír, mert szükség esetén a kántort helyettesíti. Magyar és

német nyelvet bíró férfitanítók pályázhatnak. A folyamodványok 1901. évi augusztus hó 20-ig a róm. kath. iskolaszék elnökségéhez küldendők. 399 2-2

Kun-Szöllős (Torontálmezeje) főközség róm. kath. iskolájához pályázat hirdetik aug. 20-ig. Javadalma: 600 korona készpénzfizetés. Szabadlakás: két szoba, konyha, éléskamra, istálló; szabadfűtés számaival: 600 □ öl házikert és 530 kath. lelek után járó stóla. Kötelessége a mindennapi és ismétőiskolát tartani, a kántori teendőket a temetéseknel és a harangozó teendőit végezni. Pályázók kérvényüket a *kun-szöllősi* iskolaszékhez küldjék. 386 2-3

Győri püspöki megye.

Moson-Tarcsán a r. kath. népiskolánál egy magyar-német képesített tanító kerestetik. Évi fizetés 800 korona lakás, fűtés és takarítás. Folyamodványok a moson-tarcsáni róm. kath. iskolaszékhez czimzendők. 443 1-3

Kisberre (Komáromm.) róm. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése 350 korona havi részletekben, butorozott szoba, ételmezés, mosás, fűtés, világítás. Kötelessége a rábizott osztályt vezetni, a kántorságban és az ismétlők tanításában segédkezni. Az ismétlősköztől minden tanköteles után egy korona tandíj. Csak okleveles tanítók kérvénye vétetik figyelembe. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kisber, 1901 augusztus 6-án. *Illinyi József*, iskolaszéki elnök. 438 1-1

Egyházas-Keszőre (Vasm.) I-III. osztályba szept. 15-étől egy okleveles r. kath. tanító kerestetik. Fizetése 800 korona, butorozott szoba, fűtés, takarítással. *Nagy Lajos*, plébános. Posta: Magyar-Genes. 371 2-2

Öttevényre (Győr.) okl. róm. kath. tanító kerestetik. Fizetése: 730 kor., butorozott szoba, egy öl tűzifa. Kötelessége: az egyesített négy felső csapat oktatása, a kántorságban és ismétlők oktatásában segédkezés. Határidő: aug. 25. *Lukács János* plébános. 424 1-1

Sopronmegyei **Répczefő** főkegyházban róm. kath. német tannyelvű tanítói állomás üresedésben van. Fizetése: 670 korona. Az államségéllyel 800 koronára fog kiegészítettetni. Az iskolához szépen, újonnan fölépült, rendezett lakással. Esetleg nőtanító is pályázhat. Szükséges okmányokkal felszerelt folyamodványok a répczefői iskolaszékhez czimezve aug. 20-ig az alsó-rátmóczi (Sopronm.) plébánia-hivatalhoz küldendők. 403 1-1

Kertesre (Sopronm.) róm. kath. osztálytanító kerestetik. Fizetése az államségély mérvé szerint 600-700 K. Pályázhatnak tanítónők is. Kérvények e hó 25-ig nyújthatók be a kertesre róm. kath. iskolaszék elnökségéhez. *Horváth Máté*, plébános. 433 1-1

Kassai egyházmegye.

Zsalobinára (Zemplén vármegye) róm. kath. kántortanító kerestetik. Jövedelme a lakáson és kerten kívül: készpénzben az államségéllyel együtt 600 kor.; föld, párber és stólaban 200 kor. Pályázati határidő aug. 22. *Széman János*, plébános. 387 2-2

Sárosmegyei **Kajátha** leányegyház kántortanítói állomásra szeptember 8-ikára pályázat hirdetik. Javadalma: készpénz 25460 kor., államségély 190 korona, tandíj 130, 41 ürkömb. tűzifa egyenértéke 82, termény 64, stóla 16, 9 kat. hold szántóföld kataszteri jövedelme 6420 = 80080 korona. Bővebbet alulírott nál. *Kurimszky János*, plébános. 437 1-1

Zemplén vármegyei **hrubói, nagy-domássai és turányi** róm. kath. magyar-tót kántortanítói, nemkülönben a **henczóczi** tisztán tanítói állomások betöltendők. Javadalmazás: a) Hrubón, mint kántornak van: féltelek szántóföld, erdő, legelő, mintegy 22 jgás- és 74 kézi-napszám, 10 köb. rozs, 10 köb. zab, 24-30 korona stóla; mint tanító kap tandíj czimén 244 koronát és lafuvart. b) Nagy-Domássán: szántóföldből haszon, tűzifa, párber és stóla értéke 248 korona, tandíj 100 korona, államségély 252 korona. c) Turányban: négy holdnyi szántóföld, legelő, párber, minek értéke 70 korona, tandíj 80 korona, államségély 412 korona, egyéb forrásokból 37 korona. d) Henczócson (mire okl. tanítónők is pályázhatnak) kap: tandíj fejében 600 koronát, tűzifára 48 koronát, ismétlő-iskolásoktól mintegy 30 koronát, államségély czimén 132 koronát, négy

drb szarvasmarhára legeltetési jog és mintegy háromvékás templomföldnek haszonélvezete. Kérvények fenti állomásokra augusztus hó 25-ig a kerületi m.-esprességhez Varannóra küldendők, hol a folyamodók előzőleg írásbeli fölvilágosítást is nyerhetnek. 435 1-1

Gönczön (Abauj-Tornam.) a megüresedett róm. kath. kántortanítói állomásra f. év aug. hó 27-én d. e. 10 órakor pályázat hirdetik. Javadalmazása mint kántornak: minden házaspártól 1/2 véka rozs, özvegyektől 1/4 véka rozs, körülbelül 50 köből, két temető használat, stóla 440 korona körül, perselypénzből 3 korona, ostsvasütésért 20 korona; alapítványi misék után 21 kor. 88 fill. Szántóföldekben 5492 □ öl. «Nagyhó» szőlőföld 879 □ öl. A politikai községtől 1/4 hold szántóföld. Szabadlakásban két szoba, kamra, istálló, pincze, házi kert és 650 □ öl ortáskert. Mint tanítónak: a hitközségtől 474 korona 40 fillér. A kellőleg felszerelt kérvények alulírott esperes, abauj-szántói plébánoshoz küldendők a pályázatot megelőző napig. Kelt, Abauj-Szántón 1901. év augusztus hó 2-án. *Liszkay Nándor* esperes-plébános. 416 1-1

Lenártói (Sárosm.) kántortanítói állásra szept. 8-ig pályázat hirdetik. Jövedelme: lakás, gazdasági épületek, földben, terményben 261, készpénzben 600 koronára van becsülve. Kérvények a *bártfai esperesi hivatalhoz* küldendők. 412 1-1

A vehézei (Zemplénmegye) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: készpénzben 578 kor., 5 1/2 hold szántóföld, párber 10 köből rozs, 10 köből zab, stóla-jövedelem átlag 50 kor., 5 öl tűzifa. Okmányokkal ellátott folyamodványok f. évi aug. 26-ig *Hiszem Kálmán* ker. esperes úrhoz Töke-Terebesre (Zemplénm.) küldendők. 410 1-1

Zsebesi tanítói állás betöltendő. Járandóságai: készpénzben kap 149 frtót. A zsebesi püspökségtől 21 frtót és 27 köbméter fát. Terményekért 40 frtót, 6 darab marhára legeltetési jog 18 frt értékben. Állami segély 77 frt. Okleveles tanítók pályázhatnak. Folyamodványok *Dragóner Béla* róm. kath. lelkészhez intézendők Bácsára (Kassa mellett). 408 1-1

A rátkai kántortanítóságra pályázat hirdetik. 1. mint tanítónak: 260 □ öl szántóföld haszonélvezete hivek által megmunkálva; 280 kor. tandíj; ismétlők tandíja 80 kor.; 3 öl tűzifa befuvarozva. 2. mint kántornak: 240 kor. pénzfizetés, 100 korona stóla, 10 köből rozs, két szobás lakás hozzátartozóival, összesen 936 kor. érték. Tanítási nyelv a magyar. Felszerelt kérvény a rátkai (posta Tállya) plébánia-hivatalhoz intézendő. Pályázati határidő: egész tanévi kötelező működésre személyes megjelenéssel aug. 22. 404 1-2

Az **enyiczkei** rk. plébániához tartozó *Szakaly* községben a kántortanítói állás választás útján f. évi aug. 26-án fog betöltetni. A tannyelv magyar, de a tót nyelv ismerete szükséges; és az állomás szept. 10-ig foglalandó el. Javadalmazása: 1. mint tanítónak van 10 magyar hold szántóföldje egy darabban és 380 kor. évi fizetése. 2. mint kántor kap párber czimén évenként körülbelül 8 hl. rozst, stóla-és misealapítványokból 60 koronát. 3. iskola-fűtésre évenként 3 öl tűzifát. *Tomeskó Alajos* esperes-plébános. 401 1-1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A **békéscsabai** róm. kath. hitközséghez tartozó **sopronyi-tanyai** állomás előléptetés folytán megüresedvén, arra pályázat hirdetik. Fizetése a hitközségtől 600 K. Bibornok püspök uralapítványa után 150 K, néhai Hoványi-féle alapítványból 50 K, failletmény, melyből a tanterem is fűtendő 100 K, ismétlőiskola tanításáért 40 K. Irószerek, iskolafűtés és harangoztatás czimén 50 K. Az iskolaépületben csinos két szobából álló lakás, konyha, kamara, pincze, istálló, szin és 400 □ öl kert. Kötelese a kertészetet is tanítani. Vasár- és ünnepnapokon a hiveket harmoniumon az énekben kísélni és nekik az evangéliumot fölolvani. Tannyelv magyar, a tót nyelv ismerete szükséges. Pályázati határidő augusztus 15. Az egy próbaévre választott tanító tartozik állását szeptember 16-án elfoglalni. Az iskolaszékhez czimzett kérvények főtiszt. *Nemeskény Andor* plébános úrhoz küldendők. 370 2-2

Nyitrai püspöki megye.

A **zserei** róm. kath. osztálytanítói állásra *aug. 25-ig* pályázat hirdetik. Javadalma polgári évre 800 korona, kettő öf fa és egy szobából álló lakás. Kötelessége: vegyes osztály vezetése, az ismétlők tanítása és férfinél a kántoriakban való segédkezés. Az állás tanév közben el nem hagyható. Pályázhatnak okleveles férfi- és nőtanítók. Az iskolaszékre címzett kérvények *ft. Döller József* esperes-plébános úrhoz Zsérére, u. p. Ghymes, Nyitra megye küldendők. 442 1—1

Miezgócz (Trencsén várm.) baáni plébánia fiókközsége róm. kath. iskolájába okleveles tanítót, tanítónőt, ezek hiányában oki. óvónőt keresek. Javadalmazása: 720 kor. állami segély, 80 kor. községi járulék; lakása 2 szoba, konyha, élés-, lakmra, szükségessé fa, kis kert. Pályázók bizonyítványukat *szept. 1-ig* küldjék alulírottához. Az állomás okt. 1-én lesz elfoglalandó. *Mihálik József*, apát-plébános. 388 2—2

Lodnó és Lieszkovecz (Trencsénm. u. p. Kisuceza-Újhely) fiókközségek róm. kath. iskoláinál egy-egy tanítói állásra pályázatot hirdetek. Mindkét állással szabadelakás, szükséges tűzifa és 800—800 korona évi járandóság biztosítottak, a melyből az előbbinél 492 kor., az utóbbinál 372 kor. államsegély. A tót nyelv ismerete nélkülözhetlenül szükséges. Temetéseknél a kántori teendők végzésére vállalkozók előnyvel bírnak s megfelelő mellékjövedelemre számíthatnak. Pályázhatnak okleveles férfi- és nőtanítók, esetleg okl. óvónők. Pályázati kérvények f. é. *aug. 25-ig* alulírott iskolaszéki elnökhöz intézendők. *Szida Kálmán* iskolaszéki elnök, Kisuceza-Újhelyi plébános. 411 1—2

Alsó-szúcsi (Trencsénm.) áramilag segélyezett róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalma: községtől 756 kor. államsegély 44 kor., 15 m. kemény tűzifa, szafadelakás, esetleg 80 kor. lakpénz. A tót nyelvet bíró okleveles nőten tanítók, esetleg tanítónők kérvényeiket *aug. 25-ig* küldjék be. *Ktuch János* plébános. 418 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **lanesuki** r. kath. elemi iskola osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: 600 kor. kézpénz, havi előleges részletekben, a politikai község által fizetve. Két méteről tűzifa a község által az udvarra hordva. Esendékes ötödéves korpótlék. Elő- és utószobából és melléképületekből álló lakás. Kötelessége az első vegyes elemi osztályt tanítani, mindennemű istentiszteletre a tanulókat vezetni, a kántort. szükség esetén helyettesíteni. Az állomást tanév közben elhagyni nem szabad. Kellőképen felszerelt folyamódványok a lanesuki *róm. kath. plébániahivatalhoz* nyújtandók be folyó év *aug. 20-ig*. Tannyelv magyar és német. 430 1—1

A **fekedi** róm. kath. iskolánál az osztálytanítói állomásra *aug. 25-ig* pályázat hirdetik. Javadalmazása: egy teljes polgári évre 600 korona és a 2-dik szoba, konyha, kamra és kert helyett 120 kor. váltásdíj; 4 m. kemény tűzifa, szoba, ágyfa és asztallal. Kötelme: az 1. és II-dik osztályt vezetni. Tannyelv: német, magyar. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők. Oklevéllel felszerelt kérvények a róm. kath. iskolaszékhez Fekedre u. p. Véménd (Baranyam.) küldendők. *Pataki Antal* plébános, iskolaszéki elnök. 402 1—2

Betöltendő a **somogy-cráva-szentmártoni** újonan szervezett róm. kath. iskolánál évi 600 korona fizetésből, 100 korona lakás- és kert pótlásából és egy butorozott szobából álló illetményekkel javadalmazott III-ik tanítói állomás. Kötelessége: egy osztályt vezetni és a kántorságban segédkezni. Kérvények a *plébániahivatalhoz* intézendők f. év *aug. 24-ig*. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. Tannyelv: magyar. Horvátul értőknek előny. 422 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Merény-plébániához tartozó **Lassupatak-Henzlova** két templomu, szláv ajku fiókegyházak közös kántortanítói állomásra *augusztus 25-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme: 825 korona kézpénz, 52 úrköbméter kemény la házhoz hordva, melynek egyenértéke 338 korona, szép lakás melléképületek és konyhakerttel. Pályázók jelent-

kezzenek alulírtnál Merényben. Posta. távirtda helyben. *Bohorcsik György*, plébános. 406 1—3

A **rimaszécsi** (Gömörm.) róm. kath. iskolánál a II. tanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 800 K államsegély és egy butorozatlan szoba. Okleveles tanítók és tanítónők pályázhatnak. Az orgonálásban jártas előnyben részesül. Pályázati határidő s a választás napja *augusztus 20*. Kérvények a *róm. kath. iskolaszékhez* küldendők. 407 1—1

Székeslehelvári egyházmegye.

Az **iváncsai** róm. kath. kántortanítói állással egybekötött terhek és illetmények. Kötelesség: I. VI. osztályú mindennapi és ismétlőiskolások minden külön díj nélkül való oktatása. II. Vasár- és ünnepnap délután az iskolateremben litániát, úgyszintén Advent és nagybójtú időben a szokásos ajátosságokat végezni. III. A helybeli temetéseknél segédkezni. IV. A hitközséget érdeklő mindennemű számadások és iratoknál a gondnoknak segédkezni. Illetmények: 1. A hitközségtől évi 600 korona. 2. Két hold (1100-ával) szántó föld haszonélvezete. 3. Nyolcz méter tűzifa, fele kemény, fele puha, beszállítva. 4. A kántori teendők végzéseért 300 kor. a Koller-fele alaphól havi utólagos részletekben. 5. Temetési stóla. Felnötteknél 1 kor., kisdeknekél 70 fillér. Bucsúztató versenkint 20 fillér. Oklevél, kereszteleési és működési bizonyítvány melléklendő. Folyamódványok *augusztus 20-ig ft. Rosenblüh Antal* plébános, iskolaszéki elnökhöz (Szt-Lőrincz, Vasm.) küldjék. 431 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Szent-Péterfára (Vasm., posta Monyorókerék) képezített vagy képezdét végzett róm. kath. osztálytanító keresetik. Tannyelv: magyar; horvátajkuak előnyben részesülnek. Fizetése 700 korona havi előleges részletekben, butorozott szoba ágyneműn kívül és fa. Pályázati határidő *augusztus 25*. Kérvények az *iskolaszékhez* küldendők. 426 1—1

A **szentlőrinczi** róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik. Fizetése 600 kor., 60 kor. faátalány és butorozott szoba. Kötelesség: egyik tanteremben önállóan tanítani és a kántoriakban segédkezni. Okleveles tanítók kérvényeiket *augusztus 20-ig ft. Rosenblüh Antal* plébános, iskolaszéki elnökhöz (Szt-Lőrincz, Vasm.) küldjék. 419 1—1

Vácsi egyházmegye.

Dunakeszi község (Budapest mellett) róm. kath. elemi iskolájánál tanítónői állásra pályázat hirdetik. Jövedelme a községtől 600 korona, államsegély 200 korona. Tisztességes lakás és 300 □ öl kert. Kötelessége: II -III. egyesített osztályt vezetni. Kérvények f. évi *augusztus hó 28-ig az iskolaszékhez* címelve küldendők. *Báczanth Vincze*, iskolaszéki jegyző. 434 1—1

A **veresegyházi** (Pestm., Gödöllő mellett) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: lakás, házikerttel 3/4 telekföld haszonélvezete. Az új tanítói állás jövőbeni föllállítása esetén a kántortanítótság által most élvezett 3/4 telekföld fölötti rendelkezés az egyházmegyei hatóságnak tartatik fenn — ha szükségeltetnék e földbirtok valamelyes részbeni átruháztatása — mely rendelkezésnek köteles magát alávetni a megválasztott kántortanító. Továbbá jövedelme: mintegy 120 pár után egy-egy véka rozs és páronként 54 fillér. A kiknek termőkepes szőlejük van, azok tíz iteze mustot adnak. Ismétlők oktatásáért a község pénztárából 100 kor., munkavállalás címén 80 korona, vácsi püspök uradalmi pénztárából 129 kor. 4 fillér, tíz darab örökös haszonbérbe adott szőlő után 100 kor., szegények temetéseért 4 kor. 84 fillér, ostyasütésért 8 kor., stóla körülbelül 80 kor., 15 méter hasábos keményfa. Kötelessége leendő megválasztottak a kántori és tanítói teendőket végezni. Pályázati határnap *szeptember másodika* (hétfő), a mikor egyúttal a kántori próba is megtartatik. Kérvények az iskolaszékhez címelve, *Demka János* plébánoshoz küldendők. 392 2—2

Váczhoz 1 1/2 óra távolságra eső **Nótinés** községben a kántortanítói állás megüresedvén, arra pályázat hirdet-

tek. Jövedelme: a község pénztárából 164 kor. 94 fill., a gazdák pénztárából 125 kor. földmunka váltáság czimén, 200 fizető pártól páronként 1/2 pozs. merő rozs és 50 fill., 1/2 urb. teleknek (essio) hasznélvezete és zöldséges kert, 6 öl kemény tűzifa. Esedékes korpótlék. Stóla 50—60 kor. Ha a gazdasági iskola megnyílik és annak vezetését elvállalja, külön 100 korona tiszteletdíjban részesül. Lakása áll: két szoba, konyha, kamra, istálló, táskamra és pingecsből. Felhívatnak azok, kik ezen állomást elnyerni ohajtják, miszerint köllőleg felszerelt kérvényeiket aug. 27-ig *P. Gencz József* elnök úrhoz beadni el ne mulaszták s fent jezett napon ének- és orgonapróbára megjelenni sziveskedjenek. Tot nyelv ismerete szükséges. Előnyben részesülnek, kik gazdasági vagy gyümölcsészeti tanfolyamot végeztek. 421 1—1

Üllön, a főváros mellett, a róm. kath. népiskolánál elhalasztás következtében egy tanítói állás megüresedvén, arra pályázat nyitatták. Javadalma 2 szoba, konyha, éléskamrából álló lakás és 800 kor. készpénz havi előleges részletekben. Kötelessége az iskolaszék által rajzizandó osztály vezetése és a kántorságban való segédkezés és helyettesítés, azért a kántorságban való jártasság megkívánatik. Pályázati határidő: *augusztus 15.* A megválasztott állását szept. 1-én tartozik elfoglalni, a mely napról fogva fizetése folyósittatik. *Matkórics Sándor,* egyházi elnök. 376 2—2

A monori (Pestm.) róm. kath. iskolánál III.—VI. osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Fizetése 650 kor., 100 kor. lakás és 156 kor. államsegély. A tanítónak köteles az ismétlős teányokat is oktatni. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Pályázatok aug. 15-ig befűlrothoz küldendők. *Dv. Sandula Imre,* plébános, iskolaszéki elnök. 384 2—2

Veszprémi egyházmegye.

A fűkszabadi plébániához tartozó **Gamásta** pászta urad. kath. tanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme: 1. Lakás 2 szoba, konyha, kamara, pingecshelyiséggel, egy kis kerttel. 2. Két magyar hold szántóföld 40 korona. 3. Az uradalomtól 4 öl fa: 80 korona. 4. Egy telén, egy borjuntartás, két öreg sertésre és négy malacra jegeltetés 120 korona. 5. 4 mm. búza, 8 mm. rozs, 1 mm. árpa, 24 kilogr. lőszék és 22 kgr. só: 170 korona. 6. Szorgalmazási pénztárából 168 korona. 7. A veszprémi káptalan-tól 322 korona. Összesen 900 korona. Kötelessége a szűnő alatt az uradalmi fűtést átai kijelölt helyen, mint gazdasági ellenőr működni, melyért a szokásos tiszteletdíjat megkapja. Köteles az ismétlőiskolásokot tanítani és rossz időben az iskolában, jó időben pedig a kereszt előtt a gyermekekkel vasár- és ünnepnap litániát tartani. Okleveles egyének kérvényeiket *augusztus hó 28-ig Zárjeckzy Viktor* fűkszabadi (u. p. Siófok) plébánoshoz küldjék. Az állás f. 6. szeptember 8-án elfoglalandó. 436 1—1

Belavár (u. p. Vízvári község róm. kath. osztálytanító keres. Fizetés: 800 korona, butorozott szoba és téli tüzelőfa. Tanít. mindennapi és ismétlőiskolát. Kérvények *iskolaszékhez* küldendők. *Varga Gyula,* tanító. 429 1—1

A monostorapáti róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Fizetése 8 hónapra 600 korona, természetben lakás. Kötelessége osztályát önállóan, az ismétlőket helyáltva tanítani. Okleveles tanítók, tanítónők folyamodványaikat *február hó 25-ig fűdő Bakacs Imre* esperes úrhoz küldjék be. Monostor-Apáti (Zalamegye). 409 1—1

Felső-Rajk (Zalam.) róm. kath. iskolához osztálytanító, kerestetik. Javadalma 600 korona, butorozott szoba fűtessel. Nők is pályázhatnak. Ha okleveles választatik, államsegélyvel 800 korona. Határidő *augusztus 20.* Kérvények Paesára a plébániához czimzendős. 415 1—1

Rezi (Zalam.) nagyközségbe, Keszthely és Hévi mellett, róm. kath. iskolához osztálytanító kerestetik. Jövedelme: egy tanévre 700 korona, butorozott szoba, 8 kölméter tűzifa bűvágottan és 10 korona utiköltség. Pályázhatnak tanítónők is. Határidő *szeptember 20.* *Havassy József,* plébános. 427 1—1

Veszprémjarkói iskolához két osztálytanító kerestetik. 800—600 korona fizetéssel, butorozott szoba fűtessel.

Ismétlők tanításában segédkezni tartoznak. Okmányok *aug. 20-ig az iskolaszékhez* küldendők. 423 1—1

Veszprém-Vaszari plébániához tartozó **Takácsi** fióközség róm. kath. kántortanítói állásra *aug. 21.* pályázat hirdették. Jövedelme 264 kor., államsegélyvel 800 kor., melyet okszerű gazdálkodással 100—150 koronával emelhet. Csinos lakás kerttel. Kérvények a vaszari plébániához küldendők. 417 1—1

A táskai róm. kath. iskolához egy osztálytanító kerestetik. Fizetése: polg. évre 700 korona, butorozott szoba fűtés takarítással. Kötelessége az I.—II. oszt. önálló vezetése, kántori teendőkbén s az ismétlőknel segédkezés. Az állás szept. 1-én elfoglalandó, kérvények f. évi *aug. 15-ig az iskolaszékhez* czimezve küldendők. Táska 1601 július 23. u. p. Buzsák, Somogy megye. 356 3—3

Kapolyi (Somogy.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme mindent készpénzül számítva 1,176 korona körül. Választás napja f. é. *aug. 19.* Pályázatok a kapolyi róm. kath. *iskolaszék elnökehez* küldendők. 405 1—1

Hasznos zeneművek.

I. Orgonára: Bach: Könnyű praeludiumok. 65 kr. — Körner: Gyakorlati orgonasz. 646 művel. 180 frt. — **Mendelssohn:** Összes org. műve 120 frt. — **Nemesovits:** Gyakorlati orgonasz. 1-0 frt. — **Kontor:** Maria dalok (szöveggel). 150 frt. — **Litkey:** Gvászimise-ének. 102 ének (szöveggel.) 130 frt. — **Praeludium-album.** 065 frt. — **Rinck:** Orgona-iskola. 180 frt. **Zsaszkovszky-Tárkányi:** Temetőkönyv. 275 ének, szertartás. 250 frt. — **II. Zongorára:** Magyar dal album. (200 dal.) 130 frt. — **Csárdás album.** 1-0 frt. — **Köhler:** Zongora-iskola. 180 frt. — **Strauss-album.** (40 old. tanc.) 65 kr. — **III. Harmoniumra:** Album. 40 old. 65 kr. — **Harmonium gyűjnyet.** 80 átirat. 125 frt. — **Wannaus:** Harmonium-iskola. 1 frt. — **IV. Hegedűre:** Kreutzer: Fűdők. 64 old. 65 kr. — **Melodiák albuma.** 76 dűbbal. 65 kr. — **Hohmann:** Hegedű-iskola. 1 frt. — **Arjegyzék ingyen.**

„Kántorok Lapja” kiadóhivatala

439 1—1 Budapest, I., Fehérvári-út 40.

GÉPEKKEL BERENDEZETT

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET.

175 1—52

Rieger

Testvérek

Budapest,

Garay-utca 48. sz.

Rieger Testvérek Jászerdorf (Osztr.-Szilézia) cs. es kir. udv. orgonagyárának fiókja. Legolesőbb árakon kiváló légnomasu (pneumatik) orgonákat szállítanak.